

تصویب روش دولت برای انتخاب رئیس بانک مرکزی؛ سیف ۴ سال دیگر رئیس کل می‌ماند

اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام در جلسه خود طرح نحوه اداره بانک مرکزی و عزل و نصب رئیس کل این بانک را تصویب کردند که بی‌شبهت با نحوه انتخاب ولی‌الله سیف برای این پست در دولت یازدهم نیست.

همشهری‌آنلاین: اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام در جلسه خود طرح نحوه اداره بانک مرکزی و عزل و نصب رئیس کل این بانک را تصویب کردند که بی‌شبهت با نحوه انتخاب ولی‌الله سیف برای این پست در دولت یازدهم نیست.

مهر نوشت: نحوه انتخاب رئیس کل بانک مرکزی و اداره این بانک که هفته گذشته اعضای مجمع تشخیص مصلحت را دور هم جمع کرده بود، امروز هم اعضا را دور یک میز نشاند تا بالاخره در مورد این موضوع تصمیم‌گیری نهایی صورت گیرد و مجمع مصوبه ای را نهایی کند.

براین اساس بررسی موضوع حل معضل عزل و نصب رئیس کل بانک مرکزی که کلیات آن قبلاً در مجمع تشخیص مصلحت نظام به تصویب رسیده بود، در جلسه امروز ادامه یافت. پیگیری بررسی موضوع حل معضل عزل و نصب رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران که کلیات آن قبلاً در مجمع تشخیص مصلحت نظام به تصویب رسیده بود، در جلسه امروز نیز که به ریاست آیت‌الله هاشمی رفسنجانی تشکیل شد، ادامه یافت و جزئیات آن به تصویب رسید.

در این جلسه که علاوه بر اکثریت اعضا، سران قوای مقننه و قضائیه، معاون اول رئیس‌جمهور، رئیس کل بانک مرکزی و معاون حقوقی رئیس‌جمهور نیز حضور داشتند، موضوع بررسی جزئیات حل معضل عزل و نصب رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی پیگیری شد و پس از بحث و بررسی جامع اعضا، موارد ذیل به عنوان ویژگی‌ها و صلاحیت‌های رئیس کل بانک مرکزی به تصویب رسید:

الف: کفایت علمی (داشتن دکترا در یکی از رشته‌های اقتصادی، پولی و مالی)

ب: کفایت تجربی (داشتن 7 سال تجربه در سطوح سیاستگذاری و مدیریتی در حوزه‌های اقتصادی، پولی و مالی و یا 5 سال تجربه مدیریتی در حوزه‌های تخصصی بانک مرکزی، مدیرکل به بالا)

ج: داشتن حسن شهرت و توانایی انجام وظایف

د: نداشتن سابقه محکومیت مؤثر کیفری

ه: نداشتن تخلف مالی گسترده

در بخش بررسی و تشخیص نصب و شرایط عزل مقرر شد با پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تأیید هیأت دولت، رئیس‌جمهور تأیید و در مورد صدور حکم رئیس کل بانک مرکزی اقدام نماید.

- دوره زمانی تصدی رئیس کل بانک مرکزی 5 سال خواهد بود و انتخاب مجدد وی بلامانع است.

تبصره: رئیس‌جمهور جدید در ابتدای دوره می‌تواند بر طبق روال این قانون، رئیس کل بانک مرکزی را که بیش از یک سال دوره تصدی وی باقی مانده باشد، تغییر دهد.

پایگاه اطلاع رسانی مجمع اعلام کرده است که ادامه این بحث در جلسه آینده مجمع پیگیری خواهد شد.

این در حالی است که این موضوع در اواخر فروردین ماه امسال پس از سه سال دوباره در دستور کار مجمع قرار گرفته بود و در پی برگزاری چند جلسه، امروز کلیات آن به تصویب رسید و پس از سه سال ونیم برای آن چاره‌اندیشی شد. انتخاب رئیس کل

برای مدت زمان مشخصی با رای مجلس، انتخاب به شیوه فعلی با اصلاحاتی و همچنین به صورت فراقوه‌ای، سه پیشنهاد مطرح در این باره بود که بلاخره نظر دولت به تصویب مجمع رسید.

بر اساس مصوبه مجمع، رئیس کل بانک مرکزی به پیشنهاد وزیر اقتصاد، تایید هیات وزیران و صدور حکم توسط رئیس‌جمهور تعیین می‌شود. به گفته یکی از اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام، پیشنهادات مطرح شده از سوی کمیسیون اقتصاد کلان مجمع تشخیص مصلحت نظام در جلسه امروز مطرح و به تصویب رسید.

بر این اساس انتخاب رئیس کل به مدت 5 سال، دارا بودن 7 سال سابقه مدیریتی و اینکه دارای دکترای اقتصاد یا گرایش‌های پولی و بانکی باشد از جزئیات مصوبه امروز بود. در قانون پولی و بانکی پس از پیشنهاد وزیر اقتصاد، مجمع عمومی بانک مرکزی، رئیس کل را تأیید می‌کرد و بعد به تصویب هیأت دولت می‌رسید اما با مصوبه امروز دیگر نیازی به تأیید مجمع عمومی بانک مرکزی نیست.

به عبارت دیگر، مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام برای تعیین رئیس کل بانک مرکزی چندان بی‌شبهت با نحوه انتخاب ولی‌الله سیف برای این پست در دولت یازدهم نیست. سیف برای اینکه رئیس کل بانک مرکزی شود، تقریباً همین روند را طی کرد، یعنی او پس از پیشنهاد وزیر اقتصاد و تصویب هیات وزیران وارد ساختمان میرداماد شد. البته دولت در کنار این مصوبه، رای مجمع بانک مرکزی را هم گرفت.

موضوع نحوه انتخاب رئیس کل بانک مرکزی در دولت یازدهم و دولت قبلی به موضوع چالش برانگیزی تبدیل شده بود؛ به طوری که این فرآیند به عنوان یکی از دردسرهای انتخاب کابینه دولت روحانی نام برده شده بود.

در قانون برنامه پنجم توسعه برای صدور حکم رئیس کل بانک مرکزی خلا قانونی وجود دارد. در این سال نمایندگان مجلس در مورد نحوه انتخاب رئیس بانک مرکزی به تفاهمی با دولت دست نیافتند و این موضوع به مجمع تشخیص مصلحت نظام کشیده شد تا در نهایت با گذشت این سال ها مجمع نظر خود را امروز نهایی کرد و خلاء قانونی در این زمینه از بین رفت.

در همان زمان بررسی برنامه پنجم اختلاف نظرهایی بین نمایندگان و دولتمردان بر سر نحوه تعیین رئیس کلی بوجود آمد، مجلس معتقد بود که رئیس کل بانک مرکزی توسط روسای سه قوه انتخاب شود و دولت مخالف بود.

شورای نگهبان گنجاندن این بند را در برنامه پنجم نپذیرفت و با اصرار مجلس بر نظر قبلی، موضوع به مجمع تشخیص مصلحت نظام رفت و در نهایت مجمع با نظر پارلمان موافقت کرد. در ادامه رئیس‌جمهور به شدت از این موضوع انتقاد کرد و نهایتاً رهبر معظم انقلاب تصمیم‌گیری در مورد بانک مرکزی را به عنوان معضل به مجمع تشخیص مصلحت واگذار کردند.

بر اساس نظر رهبر معظم انقلاب، تبصره یک ماده 80 و موضوعات مرتبط با نحوه استقلال بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، مقرر شد این موضوع جداگانه به صورت معضل در مجمع تشخیص مصلحت نظام مورد بحث و بررسی قرار گیرد و متعاقباً نظر مجمع اعلام شود. از آن زمان تاکنون (از اواخر دی ماه سال 89 تاکنون) مجمع تشخیص مصلحت نظام در این باره اعلام نظر قطعی نکرده بود.

به هر حال، دولت یازدهم در زمان انتخاب رئیس کل بانک مرکزی تمامی راه‌ها را طی کرد تا ایرادی قانونی در این زمینه نباشد، در نهایت ولی‌الله سیف توسط علی‌طیب نیا وزیر اقتصاد پیشنهاد شد. در اصل انتخاب ولی‌الله سیف به ریاست کلی بانک مرکزی با پیشنهاد وزیر اقتصاد، تأیید مجمع عمومی بانک مرکزی و تصویب در هیئت دولت و در نهایت با حکم رئیس‌جمهوری به استناد قانون پولی و بانکی مصوب سال 1339 صورت گرفت.

این در حالی است که به دلیل خلا قانونی برنامه پنجم، برای صدور این حکم باید برنامه چهارم (پیشنهاد رئیس‌جمهور، تأیید مجمع بانک مرکزی و صدور حکم توسط رئیس‌جمهور) ملاک عمل قرار می‌گرفت. انتخاب رئیس کل بانک مرکزی، در حالی که پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی صورت گرفت که در قانون برنامه چهارم و پنجم حکمی در این زمینه وجود ندارد.

بر اساس ماده 88 قانون برنامه پنجم توسعه، مجمع عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران عبارت است از رئیس‌جمهور (ریاست مجمع)، وزیر امور اقتصادی و دارایی، معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و دو نفر از وزراء به انتخاب هیأت وزیران.

تبصره یک این ماده می‌گوید: قائم‌مقام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی و پس از تأیید

مجمع عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با حکم رئیس‌جمهور منصوب می‌شود.

تبصره 2 این قانون شرطی را تعیین کرده است مبنی بر اینکه رئیس کل بانک مرکزی و قائم مقام وی باید از میان متخصصان مجرب پولی بانکی و اقتصادی با حداقل ده سال تجربه کاری و تحصیلات حداقل کارشناسی ارشد در رشته‌های مرتبط و دارای حسن شهرت انتخاب شوند.

همچنین براساس بند "ه" قانون برنامه چهارم توسعه نیز، ترکیب مجمع عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران عبارت است از رئیس‌جمهور (ریاست مجمع)، وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزیر بازرگانی و یک نفر از وزراء به انتخاب هیأت وزیران.

تبصره 1 - رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به پیشنهاد رئیس‌جمهور و بعد از تأیید مجمع عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با حکم رئیس‌جمهور منصوب می‌گردد.

تبصره 2 - قائم‌مقام بانک مرکزی به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و پس از تأیید مجمع عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با حکم رئیس‌جمهور منصوب می‌شود.

محمود بهمنی رئیس کل بانک مرکزی دوران ریاست‌جمهوری محمود احمدی‌نژاد نیز به استناد این قانون به ریاست کلی بانک مرکزی انتخاب شد؛ به این نحو که وی توسط رئیس‌جمهور به مجمع بانک مرکزی پیشنهاد و با تأیید مجمع و حکم رئیس‌جمهور برگزیده شد.

در عین حال در ماده 39 قانون پولی و بانکی مصوب سال 1339 شرایطی برای انتخاب رئیس کل بانک مرکزی وجود دارد: 1- رئیس کل بانک مرکزی ایران به پیشنهاد وزیر اقتصادی و دارایی و تصویب هیأت وزیران به موجب فرمان ملوکانه برای مدت 3 سال منصوب و انتخاب مجدد او بلامانع است.

2- رئیس کل بانک علاوه بر ریاست شورای پول و اعتبار طبق بند «ب» ماده 3 این قانون عضویت شورای عالی اقتصاد را نیز خواهد داشت.

ماده 39 : رئیس کل بانک بالاترین مقام اداری بانک بوده و علاوه بر اختیار استخدام و تعلیق و یا اخراج کارمندان و مستخدمین و تعیین شغل و حقوق و ترفیع آنها و به طور کلی انجام تمام امور داخلی و اداری در حدود آئین‌نامه‌ها و بودجه‌ای که به تصویب شورای پول و اعتبار خواهد رسید، دارای وظایف و اختیارات ذیل می‌باشد:

- الف - اجرای تصمیمات شورای پول و اعتبار و هیأت عامل بانک؛
- ب - نظارت در اجرای این قانون و اساسنامه و آیین‌نامه‌های بانک؛
- ج - نمایندگی بانک در کلیه مراجع قضایی و یا غیرقضایی با حق توکیل؛
- د - اتخاذ تصمیم نسبت به کلیه امور جاری بانک که این قانون صراحتاً جزء وظایف و اختیارات سایر ارکان بانک قرار نداده است؛
- ه - تفویض قسمتی از اختیارات خود و حق امضا به قائم‌مقام و معاونین و یا کارمندان دیگر؛
- و- تقدیم گزارش از وضع حساب‌های بانک به مجمع عمومی و شورای پول و اعتبار؛
- ز - آگاه ساختن هیأت نظارت از کلیه تصمیمات شورای پول و اعتبار.

سایت رسمی بانک مرکزی نیز در مورد نحوه انتخاب رئیس کل بانک مرکزی و ارکان آن آورده است:

ارکان بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به شرح زیر می‌باشد:

مجمع عمومی
شورای پول و اعتبار
هیأت عامل
هیأت نظارت اندوخته اسکناس
هیأت نظار

1- مجمع عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
اعضای این مجمع متشکل است از:

رئیس جمهور (ریاست مجمع)
وزیر امور اقتصادی و دارایی
رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
وزیر بازرگانی
و یک نفر از وزرا به انتخاب هیأت وزیران

تبصره 1: رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به پیشنهاد رئیس جمهور و بعد از تأیید مجمع عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با حکم رئیس جمهور منصوب می‌گردد.

تبصره 2: قائم مقام بانک مرکزی به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و پس از تأیید مجمع عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با حکم رئیس جمهور منصوب می‌شود.

وظایف مجمع عمومی:

رسیدگی و تصویب ترانزنامه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
رسیدگی و اتخاذ تصمیم نهایی نسبت به گزارشهای هیات نظار
رسیدگی و اتخاذ تصمیم درباره پیشنهاد تقسیم سود ویژه بانک
انتخاب اعضای هیات نظار به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی
سایر وظایفی که طبق مقررات این قانون به عهده مجمع عمومی گذارده شده است.